

Hans Øllgaards prædiken ved ordinationen af de første kvindelige præster i Folkekirken

Taler

Hans Øllgaard
Biskop over Fyens Stift

Dato

28. april 1948

Sted

Skt. Knuds Kirke, Odense
Domkirke

Omstændigheder

Den 28. april 1948 ordinerede biskop Hans Øllgaard de første kvindelige præster i Folkekirken: Johanne Andersen, Ruth Vermehren og Edith Brenneche Petersen.

Kvinder havde siden 1904 haft adgang til at tage teologisk embedseksamen ved Københavns Universitet, men de havde ikke mulighed for at blive præster i Folkekirken. Efter megen kirkelig og politisk debat om kvinders adgang til præsteembedet, blev der i juni 1947 vedtaget en lov, der ændrede ordlyden i loven om ansættelse af præster i folkekirken fra "mænd" til "personer".

Biskop Hans Øllgaard var den eneste biskop, der gik ind for kvindelige præster i Folkekirken, så da loven blev ændret i 1947, var han villig til at ordinere samt føre tilsyn med de kvinder, der gerne ville være præster – også uden for Fyens stift, som han var biskop over. Næsten et år efter lovens vedtagelse i 1947, blev de første kvinder ordineret som præster i Folkekirken.

Prædikentekst

Matthæusevangeliet kapitel 28, vers 5-10

- 1 Cand.theol. Johanne Hermansen Andersen, der er stadfæstet som præst for valgmenigheden fra Lolland-Falster, cand.theol. Edith Brenneche Pedersen, der er ansat som hjælpepræst hos sognepræst for Nørre Aaby og Indslev menigheder, cand.theol. Ruth Vermehren, der er ansat som konstitueret
- 5 fængselspræst ved kvindefængslet i straffelejren i Horserød.

–

Tekst: Math. 28,5-10:

10

Men engelen tog til orde og sagde til kvinden: "Frygt ikke! Thi jeg ved, at det er Jesus, den korsfæstede, I søger efter. Han er ikke her; thi han er opstanden, som han har sagt. Kom og se stedet, hvor han laa! Og skynd jer hen og sig til hans disciple, at han er opstanden fra de døde, og se, han gaar forud fra eder til

15

Galilæa; der skal I se ham. Se, nu har jeg sagt jer det!" Saa skyndte de sig bort fra graven med frygt og stor glæde og løb hen for at fortælle hans disciple det. se, der kom Jesus til dem i møde og sagde: "Vær hilset!" Og de gik hen til ham og omfavnede hans fødder og tilbad ham. Da siger Jesus til dem: "Frygt ikke! Gaa hen og fortæl mine brødre, at de skal gaa til Galilæa; der skal de se mig!"

–

Disse vers kan kaldes de mest afgørende i hele den hellige skrift, baade i det gamle og det ny testamente. De beretter nemlig om det største, der nogensinde er sket i verden. Det er **paaske-evangeliet** efter Matthæus' beretning om Jesu sejr over synd og død, om Guds riges gennembrud midt i denne verden. Først ved Jesu opstandelse samles alle traadene, saa det kan kendes, hvem han er, Guds enbaarne søn, vor Herre. Alt, hvad der fortælles om Messias og om Jesus, peger hen mod dette, og alt, hvad der siden fortælles i Ny Testamente, bygger paa dette. Hele verden og alt, hvad der sker er afhængigt af dette. Der har været tider, hvor man har søgt at reducere opstandelsens betydning, fordi man i det hele ville bort fra underne, – ogsaa for det største; men stadig er det igen blevet klart for mennesker, at kvinderne hviler paa et under: det er Kristus, der lever, der stadig opholder sin menighed, og det er det, der gør, at vi kan tro ham.

I dag vil vi standse ved een ting i denne Matthæus' beretning om Jesu opstandelse, – at paaskeevangeliet **forkyndes først for kvinder**, for de kvinder, der kom til graven. Englen, Guds sendebud, der havde væltet stenen fra graven, taler til kvinderne: “Jeg ved, at I leder efter Jesus, den korsfæstede, men han er her ikke; kom selv herhen og se stedet, hvor Herren laa. Han er opstanden, som han selv forud havde sagt jer. Nu skal I skynde jer til hans disciple og fortælle dem det.”

Det er kvinder, der først paalægges at være vidner for mændene, for disciplene, – være vidner om den tomme grav. De har selv set det. Det er kvinder, der først sendes for at forkynde paaskeevangeliet for mennesker. De faar yderligere det bud til disciplene, at Jesus gaar foran dem til Galilæa. Der skal de mødes, der skal forbindelsen knyttes med fortiden, mellem Jesus og disciplene i de 40 dage, – saa de glad kan være vidner om, at Jesus lever.

En af de gamle kirkefædre kalder disse kvinder **evangelistinder**, og de var det i sandhed ogsaa.

Da kvinderne skyndte sig afsted for at bringe budskabet videre, mødte Jesus dem og taler til dem, – glad om at se dem i funktion, – og de kender ham, bøjer sig i støvet for deres herre og mester, der var død, men nu lever, – og de tilbeder ham. De **første**, der tilbad den opstande, var kvinder. Og Jesus sender dem

60 videre med budskabet om opstandelsen.

De der er vrede over det, som sker her idag, siger om paaskeberetningen, at her er kun tale om en **sendelse**, – og ikke om en **overdragelse** af et embede, af et blivende hverv. Men vi andre, som ikke saa let kan blive færdig med den, vil ikke
65 sige, at her er tale om noget embede; det er at lægge senere tiders tanker ind i denne enfoldige beretning. Men vi er ganske klar over, at disse kvinder ikke nøjedes med at fortælle det denne ene gang til apostlene og saa aldrig mere; men de kan ikke nøjedes dermed, men gang paa gang siden fortalt om det største, der er sket i deres liv, og de har haft stor betydning i menighedens liv. Og det er
70 ejendommeligt, naar paaskeevangeliet forkyndes for os, behandler vi det, som der stod: og englen taler til mændene: det er vist paa tide, at vi erkender, at der staar: og englen sagde til kvinderne: Skynd jer hen og sig til hans disciple, at han er opstanden, – og se, han gaar forud for eder til Galilæa, – og at vi giver kvinder, der hører dette evangelium som et bud til sig, som en forpligtelse til
75 også at forkynde evangeliet, ikke bare i hjemmene eller i skolestuer, men også i menighedens forsamling, som englen sagde til dem paaskemorgen.

Naar jeg hører dette paaskeevangelium paa rette maade, hører jeg det ikke bare som en beretning om noget glædeligt, der skete for mange, mange aar siden;
80 men jeg hører det som Guds ord til mig, der paalægger mig her og nu at forkynde det som noget, der nu er; Kristus lever, derfra skælver døden, derfra kan jeg modtage af ham syndernes forladelse. Netop i denne nutidige forkyndelse af Jesu opstandelse lever menigheden.

85 Er det saa forkert af mig at gøre det, – tage ordene, som noget, jeg skal lyde? Jeg mener det ikke; det er derfor jeg er præst. Men har en kvinde saa ikke den samme forpligtelse, naar hun hører det sagt til sig? Der staar dog: og englene sagde til kvinderne: Skynd jer og sig til hans disciple, at han er opstanden.

90 Saa hør nu disse paaskeevangeliets ord, som sagt til jer, – som ord fra Gud, hvormed I sendes hver til sin kreds af disciple for at forkynde dem det glade budskab; – og til denne forkyndelse hører også at forvalte sakramenterne; for daab og nadver er jo den allerstærkeste forkyndelse af, at Jesus lever nu.

95 I sendes med dette budskab om Jesu opstandelse. At eders forkyndelse skal samles om dette, – en stadig pegen hen paa det. Om det er en juleprædiken eller en pinseprædiken, – om det en begravelsestale eller en bryllupstale, – om der

100 skal trøstes eller revses. Lydighed mod dette skal hjælpe til ikke at forfalde til moraliseren.

105 Dette budskab har hast; vi længes stadig til at høre det, – i det er syndernes forladelse. Mennesker søger og længes, lider og er usikre; de – vi længes alle til at høre det igen og igen. Derfor maa vi bruge al vor flid, – og megen tid til at bede, for at vi kan blive brugelige til at forkynde evangeliet klart og rent og stærkt, saa det ikke bliver gamle ord uden indhold, men levende og virkelige. Vi skal ikke være hæsblæsende, der vil alt muligt, – men **flittige**.

110 Der stod om kvinderne, der skyndte sig af sted med budskabet om Jesu opstandelse, at de gjorde det **med frygt og stor glæde**. Det er den dobbelt tilstand, en forkyndelse af evangeliet maa være i.

115 **Med frygt**, tynget af **anstand** paa grund af storheden og virkeligheden af budskabet. Det er for stort for et lille menneske. Frygten for at det ikke skal blive troet. En frygt, om hvilken hverken Kristus eller englen siger: Frygt ikke, – for den frygt skal vi have alle dage, – men ogsaa **stor glæde** paa grund af det budskab, vi har at forkynde, – saa herligt det er, – netop som prædikanten selv længes til at høre det, – om syndernes forladelse, kødets opstandelse og evigt liv.

120

Det ønsker vi, der er gamle eller halvgamle som præster, at baade I og vi maa flittige gaa med Jesu Kristi evangelium til mennesker i frygt og stor glæde. Saa skal det ogsaa undertiden ske, som det skete med kvinderne, at Jesus møder os med sit: **Vær hilset, glæd eder!**

125

Kilde

Manuskript taget fra biskop Hans Øllgaards privatarkiv i Rigsarkivet og udgivet med tilladelse fra Rigsarkivet og Hans Øllgaards familie.

Kildetype

130 Håndskrevet manuskript

Tags

Ordinationstale, Prædiken, Prædikener fra 1900-tallet

Relateret

135 Johanne Andersens indsættelsesprædiken
2. maj 1948

URI

140

145

150

155

160

165

170

175